

BRANKO BERČIČ

POBUDA ZA ORGANIZIRANJE MUZEJSKE DEJAVNOSTI

(Ob petdesetletnici)

Leto 1936 je eno značilnejših za družbeno dogajanje na območju Škofje Loke v času pred drugo svetovno vojno. Ne samo zaradi živahnega strankarskega političnega delovanja, povezanega z ogorčenim medstrankarskim volilnim bojem za večji idejni vpliv, družbeno veljavo in reorganizirano upravno oblast v vsej takratni jugoslovanski državi, kakor tudi ne zaradi stavkovnega vrenja in mezdnega gibanja med slovenskimi tekstilnimi in lesnoindustrijskimi delavci — čeprav je bilo obojno dogajanje močno prisotno in odmevno tudi na loškem območju oziroma v takrat ustanovljenem škofjeloškem okraju. Značilno ostaja predvsem zaradi pomembne manifestacije o živosti sočasne gospodarske moči in aktivnosti med prebivalstvom škofjeloške upravne enote ter kulturnega dogajanja in procesa, ki ga je ta manifestacija sprožila.

Sredi poletja, v dneh med 12. julijem in 16. avgustom 1936 je bila v Škofji Loki organizirana prva *obratno-industrijska razstava*. Predstavila je razvejano, pestro in kvalitetno delo velikega števila na loškem ozemlju delujočih obrtniških delovnih enot ter razvijajočih se industrijskih obratov. Razstava je zlasti želela zbuditi med obrtniki zavest o vzajemnosti pri premagovanju takratnih gospodarskih težav, v javnosti pa razgibati večje zanimanje za obrtništvo ter mu priboriti pravo veljavo v gospodarstvu in družbi tistega časa. Vendar obrtniki te svoje prireditve niso zasnovali zgolj trgovsko suhoparno, le za denarni dobiček, temveč so se hoteli tudi razgledati po preteklosti in bodočnosti ter pokazati, od kod je loško obrtništvo zraslo, kaj je doseglo in za čim stremi. To so opravili s predstavitvijo nekdanjih in tedanjih škofjeloških gospodarskih in kulturnih prizadevanj v posebni domoznanski publikaciji in z zgodovinsko razstavo o škofjeloški cehovski obrtniški organiziranosti v preteklih časih; poskrbeli pa so tudi za ponovno oživitev znamenitih škofjeloških pasijonskih iger. Zlasti domoznanska publikacija in cehovska razstava ter skupina z njima povezanih loških kulturnih delavcev in meščanov so neposredno sprožili kulturno aktivnost, ki traja še dandanašnji.

Odbor za I. obratno-industrijsko razstavo je izdal in založil publikacijo z naslovom: *Škofja Loka in njen okraj v luči gospodarskih in kulturnih prizadevanj* (Škofja Loka 1936). Obsegala je 80 strani poljudno napisanih strokovnih in znanstvenih prispevkov in 28 strani gospodarskih propagandnih oglasov, s katerimi se je predstavilo 130 obrtnih, industrijskih in drugih z njimi povezanih nosilcev gospodarske dejavnosti na širšem loškem območju in tudi zunaj njega.

Vsebin tega prvega loškega domoznanskega zbornika sta uredila loška rojaka dr. Rudolf Andrejka, takratni načelnik statističnega urada notranjega ministrstva v Beogradu, in France Planina, takrat gimnazijski profesor v Kra-

nju. Vanj sta najprej uvrstila uvodno posvetilo izdajateljcev ter poimensko predstavitev pokroviteljstva, reprezentančnega in razstavnega odbora obrtniško-industrijske manifestacije, za tem pa pesniško posvetilo Škofji Loki izpod peresa Tineta Debeljaka in sedem razprav o loški zgodovini, umetni obrti, obrtništvu, turizmu, gledališki preteklosti in o kulturnih delavcih. Zgodovinar dr. Pavle Blaznik je predstavil Škofjo Loko in njen okraj v preteklosti freisinškega gospostva. Strokovni pisatelj dr. Rudolf Andrejka je v dveh prispevkih obdelal dokumente o škofjeloških cehih in možnosti tujkega prometa v škofjeloškem okraju. Razvoj in stanje obrtnosti v škofjeloškem okraju v povojnih letih je analiziral strokovni pisatelj France Planina. Umetnostni zgodovinar Janez Veider je prikazal tradicijo umetne obrti na škofjeloškem ozemlju. Literarni in kulturni zgodovinar dr. Tine Debeljak pa je z dvema prispevkoma predstavil škofjeloško pasijonsko procesijo in splošni razvoj pasijonskih iger ter kulturne delavce loškega okraja v preteklosti in sedanjosti. Besedila so bila ponazorjena s številnim ilustrativnim gradivom, na naslovni strani ovitka pa je akademski slikar France Košir upodobil značilni škofjeloški mestni motiv (znamenje na mestnem trgu, zvonik mestne cerkve in loški grad). Publikacijo je izdelala tiskarna Tiskovnega društva v Kranju.

V tem obdobju je bila Škofja Loka še izrazito obrtniško mesto, saj je tod delovalo 137 obrtnih podjetij. Močnejše so bile različne vrste obrtne dejavnosti razširjene tudi v Zireh (157 obrti), v Stari Loki (90), v Železnikih in na Trati (po 60), vpeljane pa so bile tudi na območju upravnih enot Zminec (54), Selca (46), Poljane (44), Oselica (34), Sorica (22) in Javorje (12 obrti). Na celotnem loškem ozemlju je bilo po državni statistiki evidentiranih nad 700 obrtnih enot, ki so imele pomembno vlogo v gospodarskem življenju območja in pri zaposlovanju njegovih prebivalcev. Tako je bil npr. v mestu Škofja Loka obrtnik vsak sedemnajsti prebivalec; na območju Žirov je prišel en obrtnik na 23 prebivalcev, v Zmuncu na 29, v Železnikih na 36, na Trati na 39, v Poljanah na 43, v Stari Loki na 46 prebivalcev itd. Še izrazitejše obrtniško obeležje pa je imela Škofja Loka v preteklih obdobjih, v tako imenovanih cehovskih časih. Ti se začenjajo z ustanovitvijo prvih cehov — krojaškega, krznarskega, čevljarškega, kovaškega in pekoveškega — v drugi polovici 15. stoletja in prenehajo konec 18. in v začetku 19. stoletja.

Vendar je spomin na bogato in trdno v cehih organizirano obrtniško tradicijo ostajal med obrtniki in prebivalci Škofje Loke in njenega območja živ še naprej, tja do sodobnega časa, čeprav bolj v obliki družabnostnega zbiranja obrtnikov posameznih strok in ne več v prejšnji veljavi urejanja medsebojnih odnosov in položaja obrtnišstva v družbenem dogajanju. Po družinski tradiciji so posamezni obrtniški mojstri zvesto hranili in čuvali dokumente in simbole svojih cehovskih združenj. In popolnoma v skladu z intimnim odnosom in z občutkom ponosa do svoje zgodovinske preteklosti in pomembnosti je bila odločitev razstavnega odbora, v katerem so bili dežnikar Lovro Planina (predsednik), klepar, ključavničar in vodovodni inštalater Jože Kavčič (podpredsednik), mizarji Pavle Okorn (tajnik), Jože Oblak in Ivan Lotrič, čevljar Jožko Čadež (blagajnik), usnar Anton Šubic, pek Anton Krošelj, kovač Tine Kalan in krojač Andrej Ravnihar — da v okviru obrtne razstave pokažejo tudi na svoje zgodovinske korenine. Naprosili so gimnazijskega profesorja in urednika domoznanskega zbornika Franceta Planina, da je oblikoval *kulturnozgodovinski oddelek obrtne razstave*. V njem je zbral med loškimi obrtniki čuvano cehovsko dokumentacijsko gradivo: cehovske skrinjice, listine, sezname članov in

zapiske, cehovske vrče in cehovska bandera, ki so se ohranili od nekdanjega loškega čevljarkega, kovaškega, lončarskega in usnjarskega ceha, nekaj starih slik in stilne oprave. To je bila prva tematsko urejena in širši javnosti predstavljena zbirka muzejskega in arhivskega gradiva o pomembnem delu zgodovinske in gospodarske preteklosti na loškem ozemlju.

Že od leta 1930 dalje so se ob koncu šolskih počitnic zbirali v svojem t. i. profesorskem cehu na prijateljske in družabne sestanke loški rojaki, ki so bili sicer kot profesorji službeno razkropljeni po bližnjih in daljnih krajih ožje slovenske oziroma širše jugoslovanske domovine. In takšen sestanek je bil dogovorjen tudi za konec avgusta 1936. Medtem se je ob pripravi cehovskega zgodovinskega oddelka na obrtni razstavi in ob zanimanju zanj med obiskovalci razstave njegovemu oblikovalcu Fr. Planini porodila ideja o ustanovitvi škofjeloškega mestnega muzeja, kjer naj bi bila zbrana in javnosti na ogled dostopna takšna in druga pričevanja o zgodovinski preteklosti mesta. Svoje razmišljanje je razodel prijatelju Pavletu Blazniku in sklenila sta zamisel predložiti v razpravljanje na sklicanem sestanku loških profesorjev.

V soboto 22. avgusta 1936 se je *profesorski ceh* zbral na svojem sedmem letnem sestanku. Potem ko so si ogledali banovinsko mlekarno in tovarno klobukov, so imeli v gostilni Matevža Ziherla »Pri Pepelnaku« na Spodnjem trgu običajno skupno kosilo s prijateljskim razgovorom. Po kosilu je Fr. Planina zbranim tovarišem na kratko razložil svojo zamisel o potrebi, da se na loškem ozemlju začno zbirati zgodovinski predmeti za ustanovitev mestnega muzeja, ki naj bi poleg kulturnozgodovinskih znamenitosti obsegal tudi oddelek za tujski promet. Zbrani rojaki so Planinovo idejo soglasno odobrili in se odločili, da kot kulturni delavci loškega okraja pošljejo občinski upravi mesta Škofje Loke vlogo s pozivom, naj se osnuje poseben odbor in začno zbirati zgodovinsko pomembni predmeti ter pripravi prostor za muzej.

Vloga občinski upravi mesta Škofje Loke, katere predlog sta sestavila Fr. Planina in P. Blaznik in ki so jo podpisali vsi navzoči, se je glasila:

Občinski upravi mesta Škofje Loke.

Gimnazijski profesorji iz vsega škofjeloškega okraja, zbrani na sestanku v Škofji Loki dne 22. avgusta 1936, se obračajo na Vas s sledečo prošnjo in pozivom:

Kulturno-zgodovinski oddelek letošnje obrtne razstave je pokazal, da se nahaja v loškem okraju toliko dragocenih zgodovinskih objektov, da je ves okraj lahko nanje ponosen. Videlo pa se je, da so ti pomembni predmeti ali slabo shranjeni ali pa se lastniki ne zavedajo njihove vrednosti za slovensko, posebej pa še za našo krajevno kulturno zgodovino in obstoji nevarnost, da jih prekupci in zbiralci raznesejo iz našega kraja. Zato naj občinska uprava začne misliti na važno kulturno nalogo, kako oživitvoriti zamisel mestnega muzeja. V tem muzeju bi naj bile shranjene vse cehovske insignije, ki bi seveda še nadalje ostale last cehov. V njem bi privatniki rade volje deponirali svoje predmete. Marsikaj bi ljudje muzeju darovali. Tudi ljubljanski muzej bi gotovo rad odstopil tiste predmete, ki imajo specialen pomen za Loko. Posebna zbirka naj bi bila posvečena lepotam našega okraja in s tem tujskemu prometu. Poleg kulturnega pomena bi imel muzej tudi gmotni pomen. Od obiskovalcev bi se pobirala mala vstopnina. Treba bi bilo pa sestaviti odbor strokovnjakov, najeti za začetek vsaj dve sobi in nekaj žrtvovati za steklene omare.

Kot kulturni delavci-domačini prosimo občinsko upravo, da kot čuvarica kulturnih vrednot loškega mesta začne na opisani način akcijo za ustanovitev muzeja za loški okraj.

Predlog je podpisalo 19 članov proforskega ceha:

Ivan Dolenc (Sopotnica), inšpektor prosvetnega oddelka banovinske uprave v Ljubljani;

dr. Vilko Fajdiga (služboval v Loki), gimnazijski profesor v Ljubljani;

dr. Pavle Blaznik (Škofja Loka), gimnazijski profesor v Celju;

Franc Jesenovec (Puštal), gimnazijski profesor v Ljubljani;

Pavle Sušnik (Škofja Loka), gimnazijski profesor v Ljubljani;

France Koblar (Železniki), gimnazijski profesor v Ljubljani;

Dora Pegam-Vodnik (Škofja Loka), gimnazijska profesorica v Ljubljani;

Maks Stanonik (Gorenja vas), gimnazijski profesor v Ljubljani;

Franc Alič (Gorenja vas), gimnazijski profesor v Ptuj;

dr. Josip Žontar (po rodbini iz Virmaš), gimnazijski profesor v Kranju;

dr. Tine Debeljak (Škofja Loka), kulturni urednik v Ljubljani;

dr. Martin Gorjanec (Škofja Loka), gimnazijski profesor v Ljubljani;

Franc Košir (Škofja Loka), gimnazijski profesor v Ptuj;

Jakob Šolar (Rudno), gimnazijski profesor v Št. Vidu;

Franc Čemažar (Sv. Lenart), gimnazijski profesor v Ljubljani;

dr. Lovro Sušnik (Breznica), gimnazijski profesor v Ljubljani;

France Planina (Škofja Loka), gimnazijski profesor v Kranju;

Martin Fortuna (po rodbini iz Gorenje vasi), gimnazijski profesor v Gospiću in

Ivan Molinaro (Škofja Loka), gimnazijski profesor v Ptuj.

Na občinski upravi so vlogo protokolirali 24. avgusta 1936. Obravnavana je bila že dva dni pozneje. Na 16. seji začasne občinske uprave dne 26. avgusta 1936 je bila uvrščena na dnevni red kot 5. točka: *Rešitev vloge gimnazijskih profesorjev škofjeloškega okraja za ustanovitev mestnega muzeja v Škofji Loki.* V sejnem zapisniku je zabeleženo:

Točka 5) Prebere se dopis profesorjev škofjeloškega okraja glede ustanovitve mest. muzeja v Škofji Loki.

Na pobudo g. profesorjev se soglasno sklene, da se ta predlog z navdušenjem pozdravlja in da je občina pripravljena vse potrebno pokreniti, da se ta akcija čimprej izvede, ki bo v procvit našega zgodovinskega mesta.

V svrhu nadaljnega in udejstvovanja te velike zamisli se pooblašča gospoda Planina Lovro in Ogrin Anton, da izpeljeta sporazumno z gospodi profesorji Dolenc Ivanom, inšpekt. prosvet. oddelka kr. ban. uprave, Planina Francetom, gimnaz. profes. v Kranju, dr. Blaznik Pavlom, gim. prof. v Celju in dr. Debeljak Tinetom, profes. in pri ured. Slovenca v Ljublj., vse predpriprave in sestavijo odbor strokovnjakov, kateri bo dajal po potrebi tudi občini svoja navodila.

Na osnovi tega sklepa je občina Škofja Loka 4. septembra 1936 poslala I. Dolencu, Fr. Planini, P. Blazniku in T. Debeljaku naslednji odgovor in obvestilo:

G o s p o d

Z ozirom na Vaš skupni kolegijalni dopis iz sestanka v Škofji Loki dne 22. avg. t. l. se Vam sporoča, da je začasna občinska uprava tuk. občine

Občinski upravi mesta Škofje Loke.

Gimnazijski profesorji iz vsega škofojeloškega okraja, zbrani na sestanku v Škofji Loki dne 22. avgusta 1936. se obračajo na Vas s sledečo prošnjo in pozivom:

Kulturno-zgodovinski oddelék letošnje obrtne razstave je pokazal, da se nahaja v loškem okraju toliko dragocenih zgodovinskih objektov, da je ves okraj lahko nanje ponosen. Videlo pa se je, da so ti pomembni predmeti ali slabo shranjeni ali pa se lastniki ne zavedajo njihove vrednosti za slovensko, posebej pa še za našo krajevo kulturno zgodovino in obstojinevarnost, da jih prekupci in zbiralci raznesejo iz našega kraja. Zato naj občinska uprava začne misliti na važno kulturno nalogo, kako oživitvoriti zamisel mestnega muzeja. V tem muzeju bi naj bile shranjene vse cehovske insignije, ki bi seveda še nadalje ostale last cehov. V njem bi privatniki radi volje deponirali svoje predmete. Marsikaj bi ljudje muzeju darovali. Tudi ljubljanski muzej bi gotovo rad odstopil tiste predmete, ki imajo specialen pomen za Loško. Posebna zbirka naj bi bilaposvečena lepotam našega okraja in s tem tujskemu prometu. Poleg kulturnega pomena bi imel muzej tudi gnojni pomen. Od obiskovalcev bi se pobirala mala vstopnina. Treba bi bilo pa sestaviti odbor strokovnjakov, najeti za začetek vsaj dve sobi in nekaj žrtvovati za steklene oware.

Kot kulturni delavci-domačini prosimo občinsko upravo, da kot čuvarica kulturnih vrednot loškega mesta začne na opisan način akcijo za ustanovitev muzeja za loški okraj.

1904
 F. J. Quinn
 Testimony by
 H. J. Quinn
 Koober
 Vol. 1
 H. J. Quinn
 H. J. Quinn

[illegible]

Vloga članov proforsorskega ceha občinski upravi mesta Škofje Loke s predlogom za ustanovitev mestnega muzeja

na svoji seji dne 22. avg. t. l. z navdušenjem pozdravila Vaš cenjeni predlog glede ustanovitve škofjeloškega muzeja in je pripravljena vse pokreniti, da se ta akcija čimprej izvede, ki bo v procvit našega zgodovinskega mesta.

V svrhu nadaljnjega obravnavanja in udeleževanja te velike zamisli je obč. uprava pooblastila dva člana iz obč. uprave, to sta g. g. Planina Lovro in Ogrin Anton, da izpeljeta sporazumno z gospodi profesorji vse predpriprave in med seboj sestavijo odbor strokovnjakov, kateri bo dajal po potrebi tudi občini svoja navodila.

Predlog članov škofjeloškega profesorskega ceha je tako v zelo hitrem postopku doživel zelo ugoden odziv pri mestni občinski upravi, ki se je z imenovanjem dveh svojih pooblaščenecv, dežnikarja L. Planine in gradbenika A. Ogrina, zavzela za oblikovanje ustreznega odbora, ki naj vodi in usmerja nadaljnje aktivnosti v zvezi z ustanavljanjem škofjeloškega mestnega muzeja.

V mesecu septembru in oktobru 1936 so v osebnih stikih med predstavniki profesorskega ceha in občinske uprave, pri čemer sta bila verjetno glavna posrednika brata France in Lovro Planina, potekali pogovori in priprave za ustanovitev pripravljalnega odbora in za izbor oziroma pridobitev njegovih članov. Rezultat te dejavnosti je bilo povabilo občine z dne 31. oktobra 1936 določenemu številu pobudnikov muzejske dejavnosti in loških meščanov, da se zaradi ustanovitve škofjeloškega muzeja v ponedeljek 2. novembra 1936 ob 9. uri dopoldne udeležijo sestanka v mestni posetovalnici. Od loških profesorjev so bili povabljeni I. Doleneč, T. Debeljak, P. Blaznik, Fr. Planina in Fr. Košir, od meščanov pa L. Planina, A. Ogrin, starološki kaplan Ivan Veider, notar Stevo Šink, zdravnik dr. Albert Homan, zobozdravnik dr. Jože Rant (z Godešiča in bivajoč v Ljubljani) in ravnatelj meščanske šole Karel Sovre. Za sestanek je bil predlagan naslednji dnevni red:

- 1.) Izvolitev predsedstva in konstituiranje ostalega odbora.
- 2.) Sestava programa o delu in smernicah, ki bi jih bilo treba podvzeti
- 3.) Posvetovanje o zbiranju denarnih sredstev.
- 4.) Določitev začasnega prostora zbirke.
- 5.) Slučajnosti.

S prošnjo, da se vabljeni odzovejo povabilu in z željo za velik uspeh je pismo podpisal predsednik začasne občinske uprave občine Škofja Loka Matevž Zihlerl.

Tako je bila 2. novembra 1936 prva seja pripravljalnega odbora za uresničitev zamisli Franceta Planine in predloga loškega profesorskega ceha o organiziranju muzejske dejavnosti v Škofji Loki oziroma na vsem loškem območju. Iz sejnega zapisnika je razvidno, da je najprej sklicatelj M. Zihlerl pozdravil vse navzoče in zamisel o mestnem muzeju, nato pa je sledilo razpravljanje in odločanje o organizacijskih in delovnih vprašanjih po točkah predlaganega dnevnega reda.

K 1. točki:

Izvoljen in sestavljen je bil pripravljalni odbor, in sicer: predsednik dr. Pavle Blaznik, podpredsednik Ivan Veider, tajnik France Planina, za odbornike pa navzoči Franc Košir, Lovro Planina, Anton Ogrin in na seji nenavzoči Stevo Šink, dr. Albert Homan, dr. Jože Rant in Karel Sovre.

Pobudniki za ustanovitev škofjeloškega muzeja, fotografirani 22. avgusta 1936. Od leve proti desni sedijo: Maks Stanonik, France Koblar, Franc Čemažar, Ivan Dolenec, Vilko Fajdiga, Lovro Sušnik, Martin Gorjanec; stojijo: Pavle Sušnik, Franc Košir, Franc Alič, France Planina, Dora Pegam-Vodnik, Jakob Solar, Tine Debeljak, Pavle Blaznik, Josip Žontar, Ivan Molinaro, Martin Fortuna in Franc Jesenovec

K 2. točki:

Izvoljeni predsednik pripravljalnega odbora dr. P. Blaznik se je zahvalil za izvolitev in spregovoril o pomenu in ustroju mestnega muzeja. Po razpravi o tem so navzoči sklenili:

- ustanovi naj se posebno (muzejsko — op. avtorja) društvo,
- občinski svet naj prevzame določene obveznosti in odgovornosti, pri čemer ima društvo posebno možnost vplivanja,
- muzej naj zbira zgodovinske zanimivosti z ozemlja freisinškega gošpstva,
- drugi oddelek muzeja naj bo posvečen tujskemu prometu,
- zbirajo naj se tudi umetnine (npr. dela Groharja, Šubica, Bradaške) ali vsaj njihove reprodukcije,
- predmeti za muzej bodo ali darovani ali odkupljeni ali pa samo depozirani.

K 3. točki:

Predvideno je bilo, da se bodo dohodki za delovanje muzeja zbirali iz društvene članarine ter iz finančne podpore občine in banovine. Zastopniki občinske uprave so obljubili, da bo primerna vsota vključena v občinski proračun. Izražena je bila tudi želja, naj v društvo kot člani pristopijo posamezni obrtniški cehi.

K 4. točki:

Zastopniki občinske uprave so izjavili, da so za muzejsko zbirko pripravljene preskrbeti začasni prostor. Ko se bo gradiva toliko nabralo, da bo treba urediti njegovo muzejsko predstavitev, bo občinska uprava odpovedala stanovanje neki stranki v sosednji občinski hiši.

K 5. točki:

Kolikor privatniki ne bodo hoteli odstopiti muzeju ali deponirati svojih zanimivih predmetov, bo moral pripravljalni odbor voditi o njih evidenco in skušal z lastniki skleniti dogovor, da jih ob morebitni prodaji najprej ponudijo muzeju.

Zapisnik 1. seje pripravljalnega odbora sta podpisala njegov predsednik dr. P. Blaznik in kot zapisnikar Fr. Planina.

S tem sestankom je bilo zaključeno začetno inicialno prizadevanje za organiziranje muzejske dejavnosti v Škofji Loki in na vsem zgodovinskem loškem območju ter postavljena organizacijska, programska in materialna zasnova za pripravo ustrezne oblike muzejskega delovanja. Dogovorjeno je bilo, da bo ustanovljeno posebno muzejsko društvo, v katero bodo poleg pobudnikov iz vrst loških profesorjev in kulturnih delavcev vključeni kot člani loški meščani in tudi njihove stanovske organizacije, kot npr. obrtniška cehovska združenja. V pripravljalni odbor, ki naj izpelje vse priprave za organiziranje muzejskega društva, za zbiranje muzejskega gradiva in za pridobitev ustreznih muzejskih prostorov, so bili izvoljeni loški meščani oziroma rojaki različnih poklicnih dejavnosti, iz različnih družbenih sredin in raznih idejnih oziroma strankarskih pripadnosti, kar naj bi pomagalo pri zainteresiranju vseh plasti loškega prebivalstva za muzejsko dejavnost. Zagotovljena je bila tudi popolna naklonjenost in pripravljenost mestne občinske uprave, da se čim prej začne izvajati akcija, ki bo »v procvit našega zgodovinskega mesta«.

Začelo se je pripravljalno obdobje za ustanovitev muzejskega društva in muzeja v Škofji Loki.

OPOMBA

Tu obdelane in objavljene arhivske vire je iz fondov občinske uprave mesta Škofja Loka in Muzejskega društva v Škofji Loki zbral *mr. France Štukl*, arhivist in vodja oddelka Zgodovinskega arhiva v Škofji Loki. — Poleg njih je bila uporabljena še naslednja literatura: *Dolenec Ivan*, Profesorski ceh v Škofji Loki, LR 15/1968, str. 72—75; *Gorišek Doroteja*, Ob dvajsetletnici muzejskega dela v Škofji Loki, LR 3/1956, str. 264; *Mikuž Metod*, Oris zgodovine Slovencev v stari Jugoslaviji 1917—1941, Ljubljana 1965; Škofja Loka in njen okraj v luči gospodarskih in kulturnih prizadevanj, Škofja Loka 1936 (posebej prispevka *R. Andrejke* o škofjeloških cehih in *Fr. Planine* o obrtnosti v loškem okraju).

Zusammenfassung

DIE INITIATIVE ZUR MUSEALEN TÄTIGKEIT

Vor fünf Jahrzehnten, im Jahre 1936, fand zwischen dem 12. Juli und dem 16. August in Škofja Loka die erste gewerblich-industrielle Ausstellung statt, die die

verzweigte und vielschichtige Tätigkeit zahlreicher Gewerbe- und Industriebetriebe vorstellte. Die Betonung lag auf der gewerblichen Tätigkeit, weil Škofja Loka zu dieser Zeit noch eine ausgesprochen gewerbetreibende Stadt war, und die Gewerbebetriebe stark auch in allen größeren Orten des Bezirks von Škofja Loka verbreitet waren (Žiri, Stara Loka, Železniki, Trata usw.).

Der innere Aufbau und das Wirken des Gewerbes ruhten auf der Tradition der Zünfte des 15. Jahrhunderts und wurden in gewisser Hinsicht bis in die heutige Zeit gepflegt. Der Veranstaltungsausschuß zeigte deswegen auf der Ausstellung auch die historischen Dokumente über die Gewerbezünfte vor und hob die reichliche kulturelle Tätigkeit in diesem Gebiet hervor. Er gab eine Publikation über Škofja Loka und ihr Bezirk im Lichte der wirtschaftlichen und kulturellen Geschäftigkeiten heraus.

Diese kulturell-historische Zeugenschaft lösten auf der Jahresversammlung der sogenannten Professorengilde vom 22. August 1936 den Vorschlag an die Stadtverwaltung von Škofja Loka aus, das Stadtmuseum von Škofja Loka zu gründen. Die Stadtverwaltung nahm den Vorschlag der Professoren, die vom Gebiet um Škofja Loka stammten, auf ihrer Sitzung vom 24. August 1936 grundsätzlich an, und leitete das Verfahren zur Realisierung dieser Idee ein. So wurde in der Sitzung der geladenen Vertreter der Professorengilde, der Gemeindeverwaltung und der Bürger von Škofja Loka am 2. November 1936 der Vorbereitungsausschuß ins Leben gerufen, der nach verabredeten Organisations- und Programmrichtlinien alle Vorbereitungen zur Gründung eines gesonderten Musealvereins treffen sollte, zur Sammlung von musealen Gegenständen und zur Raumbeschaffung für das Stadtmuseum.